

VERSLAG

VAN DE VOLKSKUNDE-COMMISSIE DER
KONINKLIJKE NEDERL. AKADEMIE VAN
WETENSCHAPPEN TE AMSTERDAM

OVER 1944

210

VERSLAG

VAN DE VOLKSKUNDE - COMMISSIE OVER 1944

Dezelfde oorzaken die de Dialecten-commissie noodzaakten, in het afgelopen jaar af te zien van het uitzenden van een vragenlijst, dwongen ook de Volkskunde-commissie om deze jarenlange traditie te verbreken. Ook in andere opzichten ondervond zij, evenals haar zustercommissie, in steeds toenemende mate den nadelligen invloed van de oorlogsomstandigheden. De begin September uitgebroken spoorwegstaking en de aanzienlijke vertraging in het postverkeer, die deze ten gevolge had, deden het aantal ingezonden vragenlijsten, dat toch al minder was dan in de voorafgaande oorlogsjaren, aanmerkelijk dalen. Ook de Volkskunde-commissie kan slechts den wensch uitspreken, dat ook haar bureau er na den oorlog weer in zal slagen, het aantal medewerkers op het vooroorlogsche peil terug te brengen.

Op 31 December 1944 bedroeg het aantal ingevulde vragenlijsten: voor lijst 1 : 2010, voor lijst 2 : 1476, voor lijst 3 : 1493, voor lijst 4 : 1331, voor lijst 5 : 1353, voor lijst 6 : 1112, voor lijst 7 : 1086, voor lijst 8 : 959, voor lijst 9 : 619. Om dezelfde redenen als de Dialecten-commissie bracht ook de Volkskunde-commissie een deel van haar lijsten elders onder.

Van het officieele orgaan der commissie, „Volkskunde”, verschenen in 1944 de afleveringen 3 en 4 van den derden jaargang en 1 en 2 van den vierden jaargang. De drie laatstverschenen afleveringen van dit in Antwerpen gedrukte tijdschrift zijn, ondanks alle daartoe in het werk gestelde pogingen, tot dusver nog niet vrijgegeven voor den invoer. Of de voor Nederland bestemde oplage, die in Rozendaal lag opgeslagen, na de oorlogsverrichtingen aldaar behouden bleef, is tot dusver niet bekend. Evenmin weet de commissie of de Vlaamsche redacteuren van „Volkskunde” er in geslaagd zijn, het tijdschrift min of meer

geregeld voort te zetten nadat alle contact tusschen Vlaanderen en Noord-Nederland verbroken werd.

Ondanks de tijdsomstandigheden bleef het bureau der commissie ook in het afgelopen jaar op velerlei terrein werkzaam. De heer Sinninghe zette zijn onderzoek naar sagen, volksraadsels en volksprophetieën voort, verzamelde gegevens voor een woordenboek van het Nederlandsche volksgeloof (bestemd om in handschrift op het bureau bewaard te worden) en bracht materiaal bijeen over Nederlandsche volks- en ambachtskunst. Aan het excerpereen van reisbeschrijvingen, stads- en dorpskronieken en soortgelijke oudere lectuur op folkloristische gegevens werd regelmatig voortgewerkt. De heer Thijs Mol stelde ook na zijn indiensttreding bij het Openluchtmuseum zijn folkloristische aantekeningen van velerlei aard ter beschikking van het bureau.

Voor zoover dit doenlijk was werkte dit ook in het afgelopen jaar regelmatig door aan het in kaart brengen der gegevens van de vragenlijsten, al werd deze arbeid zeer belemmerd door de geringe contactmogelijkheden met de medewerkers. Dezelfde redenen, die de Dialecten-commissie noodzaakten om geen kaarten naar den Topografischen Dienst te zenden, deden de Volkskunde-commissie een overeenkomstig besluit nemen. Ook zij kan slechts hopen dat de daardoor ontstane achterstand na den oorlog spoedig zal worden ingehaald.

Voor de tentoonstelling bij de V.V.V. „Amsterdam”, die op verheugende wijze de aandacht vestigde op het werk der commissie, mogen we verwijzen naar het verslag der Dialecten-commissie.

De verzamelingen van het bureau werden ook nu weer door velen geraadpleegd, terwijl ook in het afgelopen jaar ettelijke vragen schriftelijk beantwoord werden. Ook nam het boekenbezit van het bureau door aankoop en geschenken toe, zij het niet in dezelfde mate als in de laatste jaren het geval was. De namen der schenkers vindt men in de bijlage vermeld. Door bemiddeling van den heer N. J. Groot werd de bibliotheek verrijkt met fotocopieën van een aantal muziekboekjes, aangelegd door den heer

A. Klok te Andijk, welke een aantal Westfriesche danswijzen bevatten. Deze fotocopieën werden door de Germaansche Werkgemeenschap kosteloos afgestaan. Van Dr. H. J. Olthuis ontving het bureau waardevolle gegevens en foto's over de kleederdracht te Elburg, Doornspijk, Oldebroek en omgeving en over Veluwsche volksgebruiken.

Het in 1943 ingestelde Rijksinstituut voor Nederlandsche Taal en Volkskultuur heeft zijn werkzaamheden nog niet aangevangen, zoodat het bureau der commissie op den in het verslag over 1943 vermelden grondslag georganiseerd bleef. Het Rijkssubsidie bleef eveneens op f 13.000 gehandhaafd.

Van de leden der subcommissie ontvielen er ons twee door den dood: op 9 Augustus werd Dr. H. Uittien, lid van de sectie voor de plantlore, door een Duitsch vuurpeleton gefusilleerd, en op 7 September overleed mevrouw J. H. der Kinderen—Besier, lid van de sectie voor de kleederdrachten.

Gedurende de afwezigheid van den voorzitter, die sinds September buitenslands vertoeft, nam Prof. Dr. Jac. van Ginneken het voorzitterschap der commissie waar.

Betreffende het personeel van het bureau valt alleen te vermelden, dat aan den heer G. J. Schiering met ingang van 1 December een verlof van drie maanden werd verleend, en de heer E. van der Vliet wegens verandering van werkkring ultimo Augustus vertrok.

*Namens de Volkskunde-commissie der
Nederlandsche Akademie van Wetenschappen:*

JAC. VAN GINNEKEN, *voorzitter*

P. J. MEERTENS, *secretaris-penningmeester*

BIJLAGE.

Lijst van personen, enz., die in 1944 boeken en handschriften schonken aan het Centraal Bureau voor Nederlandsche Volkskunde.

Frater M. Celestus, Mej. H. M. Emck, B. J. Melcher, Thijs Mol,

Kon. Musea voor Schoone Kunsten van België, Het Nederlandsch
Openluchtmuseum, Dr. J. Pollmann, G. J. Schiering, J. R. W.
Sinninghe, Mej. A. van Sorgen, Jo Storms, U. M. C. Misset N.V.,
Pater H. Vermeulen C.S.S.R., Prof. Dr. J. de Vries, D. Wouters.